

БУРЯДА УНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНОЕ КОММУНИСТИЧЕСКОЕ ПАРТИИ БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-нээ гарана № 208 (16131) 1982 оной сентябрийн 10, пятница Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй Бурядай обкомой VIII пленум тухай Информационно мэдээсэл

КПСС-эй Бурядай обкомой VIII пленум сентябрийн 9-д Улаан-Удэд боложо үнгэрбэ. «Ургаса хурялгын хүдэлмэринүүдэ түргэдхэхэ, орооно тарьяа ба хүдөө ажахын бүсэд продуктууды гүрэнд тушааха талаар хойшлолуулгуй бэлдүүлхэ хэмжээнүүд тухай» асуудалы пленум зүбшэн хэлсээ. Тус асуудалары КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. Лысов элхлэх хэбэ.

Элхлэх зүбшэн хэлсэлгэд КПСС-эй Бүшүүрэй райкомой нэгэдэх секретарь А. И. Плотноков, КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэх секретарь К. Д. Лубсандоржиев, КПСС-эй Мухар-Шэбэрай райкомой нэгэдэх секретарь В. И. Карпов, КПСС-эй Улаан-Удын райкомой нэгэдэх секретарь П. А. Горбунов, КПСС-эй Тунхэнай райкомой нэгэдэх секретарь В. Д. Таханов, КПСС-эй Кабанский райкомой нэгэдэх секретарь А. И. Хмелев, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэх секретарь В. Н. Башкеев, КПСС-эй Яруунын райкомой нэгэдэх секретарь В. А. Жданов, республикын нилээмэнэй продуктуудай управленин начальник В. Ф. Железняков, КПСС-эй Гусинозерский горкомой нэгэдэх секретарь А. С. Аржанович гэгшэд хабаадалсаан байна.

КПСС-эй обкомой нэгэдэх секретарь А. У. Модогоев пленум дээрэ үгэ хэлээ. Зүбшэн хэлсэлэн асуудалараа пленум дэлгэрэнгүй тогтоол баталан абаа.

Коммунистууд, республикын хүдөөгэй бүхы ажалшад, хото болон хуурын тосхонуудай хүдэлмэриншэд СССР-эй байгуулагдааар 60 жэлэй ойе угтуулан, КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шийдхэбэринүүдэд харюу болгон, үбнэ тэжээл бэлдэхлэргы түгээхэнь, ургаса хурялгыг саг болзор соонь амжалтатыйгаар үнгэрэхын, газар тарьяалангай болон мал ажалай продуктууды үйлдэбэрилхэ ба гүрэнд худалдаха талаар партиин даабаринууды дүүргэхын тула бүхы хэрэгтэй юумэ хэхэ байха гэжэ батаар найдажа байханаа КПСС-эй обкомой пленум мэдүүлээ.

Пленум Бурядай АССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхин орлогшо Б. И. Николаевые КПСС-эй обкомой бюорогой гэшүүндэ кандидатаар хунгаба.

УРГУУЛЬАНАА БУЛТЫЕНЬ СУГЛУУЛЖА АБАХА!

Тарбагатайн-Убэр. Мухар-Шэбэрай «Знамя Ленина» колхозной нэгэдэх огтленин алтан шаргал шара шонинсын поли нэмжын. Энэ хүрэн эрхэдэмнай, дүрбэн комбайн хуарилдаа, ургаса баалнууд болон үнэгажа яаба. Талын «корабльнууды» жолоодоход — колхозой түрүү механизаторууд Владимир Номтоев, Цырен Гылыков, Батор Дашцыренов, Сергей Чимитов гэгшэд эхэл урматгайнууд. Тэдээр үглэнэ 10 часнаа үдэшин боро хараан болор худалжа, түсөөнө илээд дүүргээ.

Манай огтленид 11 комбайн бин. Үглээдрөө колхозой гарянай полинууд дээрэ 25 комбайнууд абахаа, Байгша ондо 4100 гектарай ургаса хуряна абахаа, — гээд үнэгой комбайнер Владимир Наматович Номтоев манга хэлээ. Ажахын механизаторууд энэ жэлэй баян ургаса берогон болзорт, байч шаартайгаар хурдажа абаха гэжэ шармайн оролдожо байна.

УРАГУУД ДЭЭРЭ: Тарбагатайн-Убэрэй тарьяалан дээрэ. Комбайнер Владимир Номтоев.

С. БАЛДУЕВАП
фототекст.

Түлэг хадажа эхилээ

Талын-Булагай хада тарьяалан бүрхөөнэй гурьялан. Хайлаашы хархала, дилэнхидээ ногообор, бага шаржаа эхлэн тарьяанай ургаса нэмжын.

Гүдлэй үдэрнүүдэ энэ үглөөнө үдэшин харанхы болотор комбайн, машинануудай хүчинилхэ абган таархала болонхой. Тарья хурялгын түрүүшын үдэрнөө энэ ЖВН-6 түлээлэй жаткатай найман комбайн шонинсын ургасы амарлаж хадажа эхилээ. Аграрууд хуу нэгэ полидо хоёр-хоёророо заагуун гаргаад, тарья унагажа лбад.

Аналлага эхлэн түрүүшын үдэрнөө коммунистууд, үнэгой комбайнерууд Владимир Цыренов, Жамсран Цыденжапов, мүн үнгэрэгшэ хабар энэл полинууд дээрэ тарилга хэхэдэ шаргархан, партин гэгшүүндэ гандидадуудаар абган Дамба Талхаров, Анатолий Тубаев гэгшэд нэгшэе хаагүйгөөр хүдэлнэ. Эдээр хэдэн үдэр соо 500 гарыктар тарья хадаба.

Байгша ондо Талын-Булагай тарьяалан дээрэ хурялгын томо комплекс хүдэлжэ юм. Энэ нэгэ доро 23 комбайн тарья хадажа, хурхала байна. Комплексы Кэрд Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахмад агроном В. Б. Цыиков хүтэлбэрлинэ.

Үнгэрэгшэ хабарай тарилга хаа сагтаа, агротехническэ нарин заабарини, байн шаартайгаар хэджэ, бүхы 5000 гектар тарьялан дээрш, муу башэ ургаса гараа. Гектар бүриенэ дунда эзгэрэг 13—15 центнер ороон хуряагдаха.

И. НАМСАРАЕВ,
манай хөрр.
Сэлэнгын район.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХЭМЖЭЭ АБАХААР БОЛОО

Республикын колхоз, совхозууд эдэ үдэрнүүдэд тарья хурхала хүдэлмэрэ эхилэнхэй. Байгша ондо тарья талханы хэдэ байнаар ургашынаань, сүм хуралжа абах гэшэ бэрхэтэйхэн болонхой. Олоон ажахынуудай орооно тарьян эрьсэжэ унашахай.

Ургашан юумээе бултыень гээлтэ хорлогтойгөөр хадажа абаха зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэдэйд урда табилаана. Суглуулгын тарьяага хайнаар сөбэрлэхэ хадагалга гэгшэ мүн лэ хэуудха шаартай. Ороонон бүхы тоогууды, орооно сөбэрлэхэ ба хатаха 140 агресадые заабарилжа, бэлдэхэ хэрэгтэ ажахынуудай мэргэжэлтэд янала анхарал хандуула гэмэ тэмдэглэхэ. Баргажанай Бүшүүрэй, Кабанский, Хэжэнгийн, Эдлэг районүүд энэ талаар эхэхэн ажал абуулаа.

Мухар-Шэбэрай районий «Коммунизм» колхоздо, «Эрдэм» совхоздо, Улаан-Удын районий «Маяк», Лениний нэрэмжэтэ колхозуудта, Сэлэнгын районий XX партиен эдлэн нэрэмжэтэ, Хяагтын районий «Родина», Дундуба» колхозуудта, Хоринский районий Анагай, Хэжэнгийн районий Чисаанын совхозуудта үрэн сөбэрлэдэ оньон түхэрэлгэтэй пунктнууд бин. Республика дотор мүн 9 пункт тоологдоно.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэдэйд СССР-эй байгуулагдааар 60 жэлэй алдарт олодо зороулан, гүрэн түрээсэ 75 мянган тонооно бага бэшэ орооно худалдааар харьяална. Республикын олоон ажахынууд хайн сортын ороонон үрэн хүрэнгэ тушааха түсөөтэй, Тэдэнай толодо Бүшүүрэй районий Дээржинский нэрэмжэтэ, «Сибирь» совхоздо, «Лобода», «Рассвет», Калининэй нэрэмжэтэ колхозууд эрхэн республикын сортово 17 мянган тоноо сортово, Хяагтын районий Алтайн совхоз, Ранжуровой нэрэмжэтэ колхоз — 3 мянга шахуу тоноо, Мухар-Шэбэрай районий үрэн сөбэрлэдэ ажахынууд — 6 мянган тоноо хүрэнгэ худалдаха байна. Ингэжэ бүхыдээ республикаараа 17 мянган тоноо сортово орооно тушааха зорилготойбин.

Республикын хүдөө ажахын продуктууды үйлдэбэрилхэ ба гүрэнд худалдаха талаар партиин даабаринууды дүүргэхын тула бүхы хэрэгтэй юумэ хэхэ байха гэжэ батаар найдажа байханаа КПСС-эй обкомой пленум мэдүүлээ.

Пленум Бурядай АССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхин орлогшо Б. И. Николаевые КПСС-эй обкомой бюорогой гэшүүндэ кандидатаар хунгаба.

КПСС-эй ОБКОМДО

Дулаагаар хангалтын системэ заабарилга, энэ үдэрнүүдэд үзэбэрлэгдэжэ болгодоно хажуу. Энэ талаар иланганга Яруунын райкомой, Хэжэнгийн, Хурмаханай районүүд биратай хэзэгүй, хушанайхараал айнабар эхэ ой модо болгожо байнган заада.

Дулаагаар хангалтын системэ заабарилга, энэ үдэрнүүдэд үзэбэрлэгдэжэ болгодоно хажуу. Энэ талаар иланганга Яруунын райкомой, Хэжэнгийн, Хурмаханай районүүд биратай хэзэгүй, хушанайхараал айнабар эхэ ой модо болгожо байнган заада.

Дулаагаар хангалтын системэ заабарилга, энэ үдэрнүүдэд үзэбэрлэгдэжэ болгодоно хажуу. Энэ талаар иланганга Яруунын райкомой, Хэжэнгийн, Хурмаханай районүүд биратай хэзэгүй, хушанайхараал айнабар эхэ ой модо болгожо байнган заада.

Дулаагаар хангалтын системэ заабарилга, энэ үдэрнүүдэд үзэбэрлэгдэжэ болгодоно хажуу. Энэ талаар иланганга Яруунын райкомой, Хэжэнгийн, Хурмаханай районүүд биратай хэзэгүй, хушанайхараал айнабар эхэ ой модо болгожо байнган заада.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэдэйд СССР-эй байгуулагдааар 60 жэлэй алдарт олодо зороулан, гүрэн түрээсэ 75 мянган тонооно бага бэшэ орооно худалдааар харьяална. Республикын олоон ажахынууд хайн сортын ороонон үрэн хүрэнгэ тушааха түсөөтэй, Тэдэнай толодо Бүшүүрэй районий Дээржинский нэрэмжэтэ, «Сибирь» совхоздо, «Лобода», «Рассвет», Калининэй нэрэмжэтэ колхозууд эрхэн республикын сортово 17 мянган тоноо сортово, Хяагтын районий Алтайн совхоз, Ранжуровой нэрэмжэтэ колхоз — 3 мянга шахуу тоноо, Мухар-Шэбэрай районий үрэн сөбэрлэдэ ажахынууд — 6 мянган тоноо хүрэнгэ худалдаха байна. Ингэжэ бүхыдээ республикаараа 17 мянган тоноо сортово орооно тушааха зорилготойбин.

Республикын хүдөө ажахын продуктууды үйлдэбэрилхэ ба гүрэнд худалдаха талаар партиин даабаринууды дүүргэхын тула бүхы хэрэгтэй юумэ хэхэ байха гэжэ батаар найдажа байханаа КПСС-эй обкомой пленум мэдүүлээ.

Пленум Бурядай АССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхин орлогшо Б. И. Николаевые КПСС-эй обкомой бюорогой гэшүүндэ кандидатаар хунгаба.

И. НАМСАРАЕВ,
манай хөрр.
Сэлэнгын район.

Зандиска реалбаада мүн лэ дутуу дундуунд олоо.

Орооно тарья тушаан абадалаа худалдаха хэрэгтэ республикын үйлдэбэрингэ управленин хүтэлбэрлэгшэд хандалаа табижа, эдэ дутагдахууды асуудалын тула дары хэмжээнүүдэ абаха байхандэ батаар найдагдана.

В. ХАРМАЯНОВ,
республикын хүдөө ажахын продуктууды бэлдэхэ ба ханган шалгаха талаар гүрэнэй инспекцин инспектор.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАН ХҮДЭЛМЭРИ

ХАРЮУСАЛГАЯА МЭДЭРНЭ

КПСС-ий ЦК-ий майн (1982 он) Пленум дээр тари...

раммань болон ха юм. Тинмээнэ...

сурталга, ойлгууламжийн ху...

ха болон. Ондоогоор хэлбэр...

партийн 3, партийно комис...

AMЖАЛТАНЬ ЭМХИДХЭЛНЭ. Улаан-Удны прибор бү...

бүрнөө 102 хургаа абана тэнж...

Курганай газар тарьяанга...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголын мэр...

Мунөөдэрийн байдалыг хар...

ОРОЛДОХОДО, ОНШОНЬ ОЛДОХО. Анха түрүүнээ тулга хониды...

Тэр нөдөнд зун гурбан зуу гар...

Совет орон дотор. ТАСС-ай фотохроника.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголын мэр...

Мунөөдэрийн байдалыг хар...

Мун энэ бригадыг бүрэн хам...

Ороолдоходо, оншонь олдох. Анха түрүүнээ тулга хониды...

Урьдчилжтэй хайнаар үнэргүй...

БАРАГГАР ХУРЛАЖА ЭХИЛЭЭ. ТЕРМЭСЭЭ...

«Тарьяан Дээр» ургаж аба...

Зуураг дээр хургалуу үүснэ...

Хэнийшье мэдээр газар ха...

КУКУРУЗА ХУРЯНА. РОСТОВ-НА-ДОНУ. Довнол...

Мунөө түрүү хонийнон гэр бу...

ХҮДЭЛМЭРИНШЭДЭН, УРАН ЗОХЕОЛШОДОН ХОГО.

Тариа амгарлан хадхаа, ху...

Эдэ бүгднэ хардаа абана, за...

Зуураг дээр хургалуу үүснэ...

Хурин нэг эшээ хоёр-гурбан...

Центнер шэлдэмэл орооно ху...

АНГАРСКИ, Хотын залуу уран...

Эдэ бүгднэ хардаа абана, за...

Зуураг дээр хургалуу үүснэ...

Тобшолон хэлэвч, байнай м...

АНЬ-ТНЭ
Соводуудай хугээлмэри
Мухар-Шэбэрийн районыг дагуулаад ирэхэд...

ХАМТЫН ХҮСӨӨР...

лон бусад ажахынуудта тэжээл бэлдэхэд хайнаар явжана, байнхай. Колхозууд болон совхозуудта олон ажиллагааг хийж байна...

хабаалдса. Аверьян Николай Овчинников — 50 гаран центнер, Берцоломий Николеевич колхоз — 16 центнер үснэ тушаагаа...

Монгол Найхан орондо
Журналистын дэвтэрхээ
2. ХАНИ БАРИСАНАЙ ХОТ

Ингэжэ Дархан хото дэмы хэлэгдэлдэгү ёһотой. Энэ харгы замда явахдаа, халта мэтшье танисабал, үнэхээр хани барисанай хото гэжэ абһаар лэ мээрэгдэ лэн.

ГДР. Лейпциг округой «Белен» гэжэ бензинэй заводто аха дүү табиг гүрэнүүдэй мэргэжэлтэд хүдэлмэри хийж байна...

Урлан эвнэгүүр нэгэ хэдэн шабар гэрхүүнд ба хоёр арбад нэгэ гэрнэз бүрдүүлэн буурын байхан км. — гэжэ монгол нүүхэдний маидаа ойлгуулжа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чехословаки, Венгрия, Куба болон ГДР-эй мэргэжэлтэд «Белен» заводто.

СОЮУДЫН ТҮҮЛЭЭН ХҮДЭЛЭЭН
Эрлийн ГДР-эй пролетариат предпринимателдэ гэрэ хэбэ жэлэй хоёр үсэбүдэ хүдэлмэри хийж байна...

Ажилын саанаһаа ТАСС АПН

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРИН ЭЛИДХЭЛ
Ю.ПОРК. Уласхоорондой байдлыг хамгаалах хэмээрэ шалдонүүдэ турмэ...

ГОЛ ЗОРИЛГО
БЕРЛИН. Эсэргүүцэлтэй тэмсэлшэдэй уласхоорондой федерацийн (УФПР) IX конгресс сентябрийн 8-да энгэ...

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫЕ ШУДАЛНА
ГАВАНА. Кубада парти болон комсомолой туралы шэжэ хэлэжэ. Партия ба залуу коммунистууд союуэй олон зуугаад...

ПАП АГЕНТСТЫН МЭДЭЭСЭЛ
ВАРШАВА. В. Ярузельскийн даалгабаргаар ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовский Берндхаль ПНР-эй посольстводо эсэргүү хуйдхалтэ ябуулгын үүдэлтэ...

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ
БЕИРУТ. Израилин бүтэцтэй эсэргүүцэлтэ Ливан дахь газар дайда дахь дахь турган, хэлбэртэйгөөр гаргаха гэжэ эрхлэжэ Ливан парламентын тургуулгын орлогш Мунир Абду Фадель табига. Тэрэ энэ мэдүүлгэ хэжээдэ, экономика ба политическэ талын Израилин Ливантэй харгалзан үзэхээр турмэй...

ПАЛЕСТИНЫН КОМПАТИН МЭДҮҮЛГЭ
ДАМАСК. США-гай президент Рейганэй эсэргүүцэлтэ Дундэй Зүүн дундэй дайдалы гуримшуулгын «шэжэ түсэб» Камп-Дэвидтэй үгсөөнэй үргэлжэлэл болоно. Энэ районийн америк харгы хүсүнүүдэй ээрхэн зонхилодог оруулаха гэжэ зорилготой байна. «Союз аюу» гэдэгтэй тэмсэхын турша Израилин ба араб хархис хэдэн засаг захиргаануудай хабаадалгатайгаар сэргэги бүлэгтэл эмхидхэ байгуулаха, энэ зорилгодо бэлдүүлхэ Вашингтон харгалзан гэдэ. Палестинийн Коммунист парти энэ тоноглодон мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Эрэнэт хотодо дүтэлхэ бүрмэй харгы замнай улам хүртөөтэй болоно. Манган томо «БелАЗ-ууд», «КамАЗ-ууд» болон олон түхэтэй үнэхэргэнь автомашинууд саг үргэлжэ дайралдана, ишээрхэ, тиншээрхэ хүндэнэ. Осборродемийн, цолоосхонднь орол модол бусад хэбэ лантан хэбэртэй. Энэ мүн лэ туйлтай эхэ удаа нартай гэдэ ойлгодо лэн. Харгынхай хоёр тэргүүр тэмэр архаг тулгатай шадалууд зарбана, үлгэлдэ модон гэгээлмэй, тэрэмнай манай Галуута-Нуурай элэгэр ростицила Эрэнэт хүртэр татагдан үлгэр болгонд элэгэрлэнэ башишо. Үгсөө мэтэнь дмхирхэгүй, мүпэ бэ хээр бодоходонон хүснэй нууд үйлдэборин хүснэй сүхэршэгүй ургалтын гэршэ ха юм. Багахан гүбээ гатаада доошоо буухтайманай сацуу, үндэр сагаан байншууд үлгэр гэгээлмэй сэрлэн набаар бүрхөөтэй дэмжээдэ. Хайшааше харахада хүнгэн машинанууд болон автобусууд Ганга мурэнэй урхалын шингээр ургалша хошоо дашина. Ямар эхэ дайда дээрэ хэдэн үргэн дэлхэстэй амал хэргэнь гэгэ гайхахаар. Эхэ гоо түгээр баян хото ургалша байн гэдэ мэдэрбэл. Энэ хонон үнжэн байжа, элдэб ноирхолтой газаруудтаарь яваха үзэхэ, хараха дуран сурагдан мээр татуулна. Тэд нахаб, соринон замнайманай харгы үшөө ута сагаан ургалгуй ошонол баина ха юм. Хэдэ орой бололшоо, аян сумаа үргэлжүүлхэ баатай бололди. Эндээд манай мөн Булган шотар тэрэ шэжэбэ.

Тус хотын гүхүүдэ үшөө нэгэ мартагдашгүй үйлэ харгы гэхэдэ, 1973 ондо эрдэнэ хүндэтэ айшай, «Нүхэр» Л. Н. Брежнев болгонд юм. Тинхэдэ Дархан хото хада социалист оронудай хооронд шэжэ харилсаанай, интернациональн тулалмантын үлгэр хэлэжэ мүн гэжэ баталаа лэн. Тоан мэргэн эдэ үгсүүдмөн манай монгол ханинар бидэндэ лануулжа, омогорхол-баяраг-өмн ман да үшөө дахин бадаргаа бэ лэн. Аян замаа үргэлжүүлхэ саашаа морилдохо, энгэ бүрээ байн гатаар сааралд «Эрдэнэт» хотоор явахадаа үшөө үнөөхил хани барисанай хүндэ тэмдэгэ холот, хажуу гэгээлмэй байража, анхны бололди. Тэрэн соохи байдалын, ямархан гостиницаһаа муу бэшэ, Мейбэ Гэгээн шонраа гэрэлдэ харбан шэнги, мэлгир ааб даа. Унтар хэбэртэй яһаа зөөлөн, халуун, хүдтэй убай, телевизор, радио, холондлын бин. Тургэжэн ундаада, бата бүхөөр нолрсоо хэмдэй.

Эрэнэт-хурдан түргөөр уржага байгаа МНР-эй индустрийн ээрхэн, мүн лэ совет, монгол арад түмэнэй аха дүүгэй эбэршэгэй бага бэй найрамдалтай толотомо гэршэ. Ушаршын, монгол-совет хамтын гүнгэнэ шинжлэгээр энхэн баялг элэрүүлэгдэ лэн. Эрэнэ шулуунай хургаар хэдэн шинжлэгэр эдэй, мөлдөнэй хизааргүй эхэ хэбтэ бин гэжэ тодорюулаа юм. Тинхээд арад зон энхэн баялг хадада, хүнгэн халбаржа байхан хотодо «Эрдэнэт» гэжэ нэрэ зүндөө үргэжэй, тэдэн дунда эрхэ урта сагна хошоо тарахан хурга суу зүбтэй байшоо, Эгэнэ тухайла оло дахин хэлэгдэнэ ба...

Дархан-Монголой индустрийн зүржэ. И. Багбаяр.

